

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

De Communicatione, Interrogatione, quæ premat, & de Ironia. Cap. XXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

mus, nudo capite, vt est in prouerbio, in flagitium omne prorumpentes; ô insignem stuporem, aut si quo alio nomine aptiore, huiusmodi affectus appellari potest; quosq; vt præclare de nobis meritos, amore prosequi decebat. eos vt hostes vlciscimur. Idem in laudibus Heronis: Tandem à vesano & impio magistratu correptus, ô nobilem calamitatem, ô sacrata tua vulnera, virgis quidem, egregio tuo corpore laceraris, sed ita tamen, vt non tuo supplicio, sed alterius cuiusdam suppliij, interesse videreris. Exclamabit interdum Ecclesiasticus orator, O tempora, ô mores, ô prauas cõsuetudines, ô peruersa hominum ingenia, ô miserum seculum, ô calamitosam rempu. Christianam. Adhibebit tamen modum in exclamationibus, illasq; post reprehensiones vitiorum, præsertim publicorum, collocabit; verbi causa, si oppida, aut ciuitates cum episcopis suis contendat, si non pareant sanctæ matri Ecclesiæ, si aliquo publico peccato sint contaminata: Sed suo loco adhibeantur nam importuna exclamationes, vt alio loco diximus, auctoritatem adimunt dicenti.

De Communicatione, Interrogatione, quæ premat, & de Ironia.

Cap. XXXIX.

COMMUNICATIONIS exemplum est in Actis Apostolorum, vbi legimus, Sitne magis hominibus obtemperandum, quàm Deo. ipsi iudicate. Gregorius Nazian. in oratione de moderatione seruanda in disputando: Vultis igitur, inquit, ipsi contentionis huiusce causam proferre, an mihi potiùs medici munere fungenti, eam exponendam, & emandandam relinquitis?

Elegan-

Eleganter etiam Ecclesiasticus orator vti poterit figura communicationis, hoc modo: Laudandi sunt filij, qui parentes deserunt? laudandi patres, qui prouocant filios suos ad iracundiam? laudanda vxores superbae, quae tyrannidem exercent in viros? laudandi viri, qui fugiunt vxores suas tanquam pestem? vos ipsi iudicate: hac flens dico, hac dicendi moderatione vtor, nè vos confundam. Hac figura interdum maximè commouentur auditores, ita vt eos pudeat peccatorum suorum, & ad pœnitentiã conuertantur. Interrogatio quæ premat & vrgeat, est apud Basiliũ in oratione de diuitibus: An non te tres omnino cubiti manent? nõne ad custodiam infelicis corporis, lapidis exigui pondus satis erit? quamobrẽm laboras? quamobrẽm leges & iura violas? Itã orator poterit commodè interrogare: Num Christiani dicuntur, qui iniurias remittere indignum putant? num qui viuunt, sunt primitiua ecclesiæ Christianis similes? num imitãmini vos atauorum, & proauorum vestrorum religionem, frugalitatem, & moderationem? si nobilitatis, si bonorum exterorum heredes fuistis, estote etiam religionis et liberalitatis Christiana. Quæ figura vt affert gratiam orationi, si interdum adhibeatur, itã si sæpè vsurpetur, fastidiũ parit. Oratio qua aliud profertur, aliud significatur, ironia à Græcis appellatur; quæ præclara est apud Nazianz. de Iuliano, initio prioris orationis: Atq; hæc sapiens, inquit, noster imperator, & legislator. Et in eadẽ oratione, eundem appellat virum omnium prudentissimũ, et optimum reipũ. antistitem. Sic autem hanc adhibebit dicendi formam orator: Hi sunt fideles Christi, hic est populus Dei, hi auditores optimorum concionatorum. Quæ ironia, vt
facile

facile est animadvertere, valdè mouet. Hac de varijs dicendi formis, & ornamentis, satis dicta sint. Consequens est, vt reliqua, quæ ad decorum Ecclesiastica orationis pertinent, in medium afferamus.

Quòd decorum orationis in hoc est situm, vt oratio sit affecta, & morata.

Cap. XL.

DECORVM Ecclesiastica orationis in hoc est positum, vt oratio sit affecta, & morata. Affectum, dicimus quasi sanguinè orationis: mores, quasi animam. Erit autem affecta oratio, si Ecclesiasticus orator, inuehens in aliquod vitium, aut in aliquam prauam consuetudinem, neminem vnquam nominauerit, neq; etiam indicauerit; sed dilectione, & amore Dei, se commotum ea dicere ostenderit, suis quamque rem coloribus pinxerit: vt si zelo Dei commotus est, instantibus verbis vtatur, & vocibus, quibus vtuntur irati. eis autem maximè conueniunt ficta nomina, vt Dormitantium appellat beatus Hieronymus hæreticum Vigilantium. Morata autem illa censenda est oratio in Ecclesia Dei, quæ ad probationem vtitur argumentis & signis. Quare fit, vt maximam apud omnes vim habere videantur illorum patrum, qui Capucini dicuntur, hortationes ad paupertatem amandam, ad sobrietatem, ad contemptum mundi; cum oratione enim non discrepat vita. Quòd si quis corpore firmo, vultu præ se ferens hilaritatem, mollibus indutus vestimentis, eadem tractet argumenta, multo difficilius persuadebit. Quamobrèm ad moratam orationem, atque ad comparandam auctoritatem in dicendo,

quam